

ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิด แบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

The Results of Organizing Experiences Based on Jitsueksa Concepts to Enhance Growth Mindset Characteristics of Early Childhood

ศิริญา ราชเดช¹ และรุ่งลาวัลย์ ละอาม²

Sirinya Rachadet¹ and Runglawan Laumka²

Received: 10 พ.ค. 2568

Revised: 15 ส.ค. 2568

Accepted: 18 ส.ค. 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองจิก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 15 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์ 8 หน่วย หน่วยละ 5 แผน รวมทั้งสิ้น 40 แผน พบว่า ได้ค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) 2) แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 1.2) ขั้นกิจกรรม ประกอบด้วย ขั้นชง ขั้นเชื่อม และขั้นใช้ และ 1.3) ขั้นสะท้อนผล 2) คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ระดับพอใช้ ($\bar{X} = 26.00$, S.D. = 1.88) หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ระดับดี ($\bar{X} = 45.00$, S.D. = 1.81) แสดงว่าคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น โดยมีค่าร้อยละของความก้าวหน้าเท่ากับ 35.18

คำสำคัญ: แนวคิดจิตศึกษา, กรอบความคิดแบบเติบโต, เด็กปฐมวัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อีเมล: ausirinyarachadet@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อีเมล: runglawan.la@rmu.ac.th

¹ A Master Student, Master of Education, Program in Early Childhood Education, Faculty of Education,

Maha Sarakham Rajabhat University, Email: ausirinyarachadet@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Maha Sarakham Rajabhat

University, Email: runglawan.la@rmu.ac.th

Abstract

This research objectives were: 1) to investigate the process of organizing experiences based on Jitsueksa concepts to enhance growth mindset characteristics of early childhood, and 2) to compare the growth mindset characteristics of early childhood before and after attending organizing experiences based on the Jitsueksa concept. The target group consisted of 15 of year 2 early childhood, Semester 2, Academic Year 2024 at Ban Nongjik School under the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 1. The research instruments included: 1) eight learning experience units, each unit comprising five lesson plans, totally 40 plans, which overall appropriateness was at the highest level ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59); and 2) an assessment form of growth mindset characteristics which index of congruent was during 0.80 to 1.00. Statistics used were mean, standard deviation, and percentage.

The research results were: 1) the experience organization process based on Jitsueksa concepts comprised three main steps: 1.1) step of preparing the mental state, 1.2) the activities step, divided into three sub-steps: stimulating, connecting, and applying, and 1.3) reflection; 2) The characteristics of early childhoods' growth mindset before experiment was at a moderate level ($\bar{X} = 26.00$, S.D. = 1.88), whereas after the experiment, it was at a good level ($\bar{X} = 45.00$, S.D. = 1.81) This indicated that the children's growth mindset was higher which progress of 35.18 percentage.

Keywords: Concept of Jitsueksa, Growth mindset, Early childhood

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกยุคพลิกผันส่งผลกระทบต่อวงการการศึกษาทั้งในเชิงการบริหารงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนได้รับผลกระทบทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิตและสุขภาพจิต ทำให้ผู้เรียนต้องปรับตัว ในการเอาชนะอุปสรรคทางการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน มีผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหา ไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเหล่านี้ ความท้าทายของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ จะทำอย่างไรให้เด็กสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีมุมมองในเชิงบวกกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองได้รับ ทั้งประสบการณ์สำเร็จ และประสบการณ์ที่ล้มเหลว ดังนั้น การมีกรอบความคิดแบบเติบโตจึงมีความสำคัญมากสำหรับเด็กในยุคปัจจุบัน กรอบความคิดแบบเติบโตช่วยให้ผู้เรียนมองอุปสรรคเป็นความท้าทาย และพยายามพัฒนาตนเอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ความสำคัญของกรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับเด็กที่อยู่ในสถานการณ์ของโลกยุคพลิกผัน และแนวทางในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตสำหรับผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง ปรับตัวและมีสุขภาพจิตที่ดีได้ (ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ และพิชชา ตังกรไพบุลย์, 2566)

สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองจิก ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กในพื้นที่ชนบทที่ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่จำกัด เด็กหลายคนขาดแรงเสริมจากครอบครัว ขาดความมั่นใจในตนเอง และมีทักษะการเผชิญ

ปัญหาที่ยังไม่พัฒนาอย่างเหมาะสม จึงทำให้เมื่อเผชิญอุปสรรคหรืองานที่ท้าทาย เด็กมักยอมแพ้หรือละทิ้งความพยายามได้ง่าย การปลูกฝังกรอบความคิดแบบเติบโตตั้งแต่ระดับปฐมวัย จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างทัศนคติในเชิงบวก สร้างความมุ่งมั่น อดทน และเชื่อมั่นว่าความสามารถของตนเองสามารถพัฒนาได้ ผ่านความพยายามและการเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านการเรียนรู้ การปรับตัว และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การส่งเสริมคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัยสามารถช่วยให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในอนาคต คุณลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ที่กล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 บางส่วน ได้แก่ เด็กปฐมวัยมีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับวัย สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มีความคิดเชิงเหตุผล มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจตามวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ในเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างการพัฒนาทางการเรียนรู้และทักษะชีวิตของเด็ก ประกอบด้วย 1) ความท้าทาย (Challenges) หมายถึง การเลือกหรือให้เห็นคุณค่าของความท้าทายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และประสบการณ์ได้มากขึ้น 2) ความมุ่งมั่น อดทน (Persistence) หมายถึง ความเพียรพยายามที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ถึงแม้จะประสบความล้มเหลวมาแล้วกี่ครั้งก็ตาม 3) ความพยายาม (Effort) หมายถึง การทุ่มเทให้กับการลงมือปฏิบัติและเห็นความคุ้มค่าเพื่อไปสู่ความสำเร็จ 4) การให้คุณค่ากับการทำงาน (Praise) หมายถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ 5) การให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น (Success of others) หมายถึง การชื่นชมและการเรียนรู้จากผู้อื่นเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้กับตนเอง 6) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Learning Goals) หมายถึง การสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่การตั้งเป้าหมายและการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ (Dweck et al., 2014)

ดังนั้นการศึกษาและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของเด็ก ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง หนึ่งในทักษะสำคัญที่ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กคือ “กรอบความคิดแบบเติบโต” (Growth Mindset) โดยเชื่อว่าความสามารถ และศักยภาพของบุคคลสามารถพัฒนาได้ผ่านการเรียนรู้และความพยายาม ยังมีเด็กจำนวนมากที่ยังขาดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งนำไปสู่ปัญหาในด้านการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในระยะยาว ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน และสังคม การเลี้ยงดูที่มุ่งเน้นผลลัพธ์และการชื่นชมในความสำเร็จอย่างเดียว ทำให้เด็กเชื่อว่าความสามารถของตนเองเป็นสิ่งที่ตายตัว เด็กที่ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีนี้มักจะกังวลเกี่ยวกับการล้มเหลว เพราะกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับหรือถูกมองว่าไม่เก่งพอ การเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาเด็กที่ขาดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตมักจะหลีกเลี่ยงความท้าทาย เพราะกลัวความล้มเหลว ทำให้เด็กพลาดโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ มีความยืดหยุ่นทางอารมณ์น้อยลง เมื่อเผชิญกับความล้มเหลว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็หรือปรับปรุงตนเองได้ เด็กอาจไม่กล้าที่จะพัฒนาทักษะใหม่ ๆ หรือรับมือกับความท้าทายที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ศักยภาพของเด็กถูกจำกัดส่งผลให้เด็กอาจไม่สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ตามที่คาดหวัง (Duckworth, 2016)

การวิจัยทางจิตวิทยาสังคมเชื่อว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถซึ่งพัฒนาได้ หากมีความพยายามพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพ เรียนรู้จากประสบการณ์ มองความล้มเหลวเป็นเรื่องท้าทายเพื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้นในทุก ๆ วัน และมีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่สม่ำเสมอ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีกรอบความคิดยึดติด (Fixed Mindset) เชื่อว่าสมองของมนุษย์มีติดตัวมาแล้วแต่กำเนิดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้จึงไม่ชอบความท้าทาย ไม่มีความพยายามในการพัฒนาความสามารถและสติปัญญาของตนเอง ดังนั้นกรอบความคิดเติบโตจึงมีความสำคัญในการทำให้อายุเด็กมีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และแสวงหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ สร้างแรงจูงใจภายใน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อไปสู่ความสำเร็จ (Campbell et al., 2019; Dweck et al., 2003)

การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้เด็กมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นใจในตนเอง มีแรงบันดาลใจ มีสมาธิ มีความมุ่งมั่น อดทนพากเพียร พยายามในการเรียนรู้ มีพลังขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากรอบความคิดของเด็กปฐมวัยได้ โดยใช้หลักการสร้างหรือการบ่มเพาะคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตให้คงอยู่ โดยการช่วยเหลือ สนับสนุน กระตุ้นให้เด็กเห็นความสามารถของตนเอง เชื่อมั่น มีกำลังใจ และสามารถก้าวข้ามอุปสรรค ปัญหาได้ เชื่อในความสามารถของตนเอง และเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้จากการเรียนรู้และความพยายาม

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางจิตศึกษา พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาปัญญาภายในเพื่อให้นักเรียนและครู ได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น การให้ความเคารพ และเห็นถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ในการเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งทั้งหลายภายใต้ “กิจกรรมจิตศึกษา” จะช่วยให้เกิดความฉลาดทางด้านอารมณ์ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น มีความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ และทำให้เกิดการรับรู้ การรู้ตัวตน การใคร่ครวญ แล้วทำให้เกิดการสะท้อนคิด (Reflection) เป็นวัตรกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาปัญญาภายใน การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษามุ่งเน้นที่ใช้หลักการทางจิตวิทยาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนา และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการออกแบบกิจกรรมที่ทำท่าย การให้ข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (วิเชียร ไชยบัง, 2554)

จากการฝึกอบรมครู และการประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการและศักยภาพของเด็ก ซึ่งมีหลายประเทศได้นำแนวคิดจิตศึกษามาประยุกต์ใช้กับการพัฒนา ได้แก่ (Dweck, 2006) เสนอแนวทางการพัฒนา Growth Mindset ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในสหรัฐอเมริกา ขณะที่ Oshiro et al. (2016) รายงานการพัฒนา Soft Skills ในญี่ปุ่นผ่านแนวทางจิตศึกษาแบบญี่ปุ่น

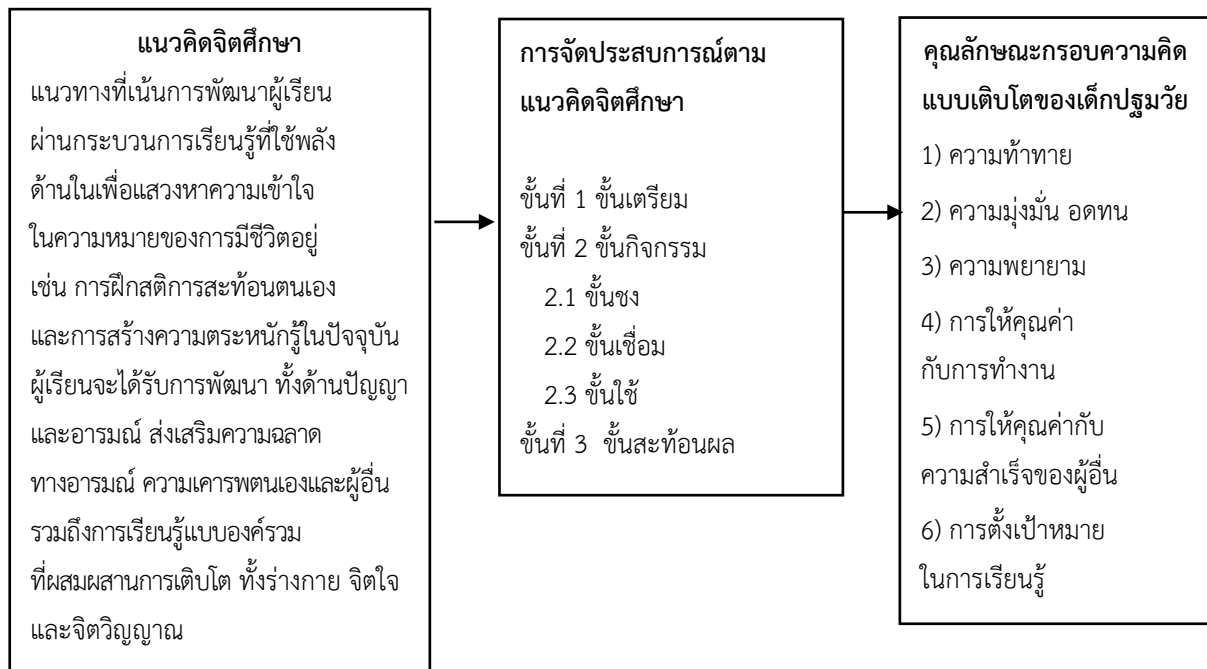
จากความสำเร็จและสภาพปัญหาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมให้มีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตและต้องได้รับการสนับสนุนให้แสดงศักยภาพของตนเองในด้านของความคิด ความท้าทาย ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยการนำแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นการเสริมสร้างพลังบวก การเห็นคุณค่าและเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ผ่านการจัดการศึกษาแบบซึมซับ ให้เด็กมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง และมีแรงบันดาลใจให้เด็กสามารถนำพาตนเองได้มีพลังในการผลักดันจากด้านใน ให้กำลังใจตนเองได้ มีพลังในการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษานี้ในหัวข้อ ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย อันจะส่งผลให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์ พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาที่เสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ กรอบแนวคิดในการวิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดจิตศึกษาของ วิเชียร ไชยบัง (2561) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการจัดประสบการณ์ออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นชง 2) ชั้นเชื่อม 3) ชั้นใช้ และชั้นสะท้อนผล รวมถึงแนวคิดกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ของ Dweck (2006) โดยผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตามตามลำดับ และแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย การเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองจิก ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2567 จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา จำนวน 40 แผน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสม พบว่า ได้ค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59)

2.2 แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 6 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ โดยประยุกต์ใช้ของ ศิริขวัญ นิยมผล (2566) ได้แก่ ด้านความท้าทาย ด้านความมุ่งมั่น อดทน ด้านความพยายาม ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น และด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ผู้วิจัยจัดทำเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแล้ว เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ก่อนทดลองผู้วิจัยได้อธิบายชี้แจงขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมจิตศึกษาให้เด็กปฐมวัยฟังเพื่อให้รับรู้และเข้าใจที่ชัดเจน

3.2 ประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งทำการสังเกตและประเมินโดยผู้วิจัยเอง

3.3 ดำเนินการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาตามแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งทำการทดลองในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยแบ่งเนื้อหาออกได้ ดังนี้ ทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 40 นาที เวลา 09.00–09.40 น. มีกระบวนการและขั้นตอน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ประกอบด้วย 2.1) ขั้นชง 2.2) ขั้นเชื่อม 2.3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นสะท้อนผล

3.4 สังเกตและประเมินคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของกลุ่มเป้าหมายหลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตและประเมินหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยผู้วิจัยเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC)

4.2 วิเคราะห์ผลโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยรวม และจำแนกรายด้านก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผล

เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา สรุปผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา โดยใช้กระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ได้แก่ 2.1) ขั้นชง 2.2) ขั้นเชื่อม 2.3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นสะท้อนผล ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต 6 ด้าน โดยเรียงตามลำดับการเปลี่ยนแปลงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น 2) การให้คุณค่ากับการทำงาน 3) ความท้าทาย 4) ความมุ่งมั่น อดทน 5) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ 6) ความพยายาม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตทุกด้าน สูงขึ้น

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 26.00$, S.D. = 1.88) และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 45.00$, S.D. = 1.81) แสดงว่า หลังการทดลองการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต โดยเฉลี่ยรวมทุกด้านเพิ่มขึ้นดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา

รายการเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับคุณลักษณะ
ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา	26.00	1.88	พอใช้
หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา	45	1.81	ดี
ผลการเปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น	-	ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษามีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้น อภิปรายผลได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย มี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ได้แก่ 2.1) ขั้นขง 2.2) ขั้นเชื่อม 2.3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นสะท้อนผล พบว่า กระบวนการและขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอนนั้น ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้นทุกด้านตามลำดับโดยเปลี่ยนแปลงเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้คุณค่ากับความสำเร็จของผู้อื่น ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ด้านความท้าทาย ด้านความมุ่งมั่น อดทน และด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ด้านความพยายาม ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ได้เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย เป็นแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในระดับ มีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เหมาะสมมากที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนั้น สรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) หมายความว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา อยู่ในระดับที่เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ และเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยได้สูงขึ้นจริง เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษามีกระบวนการและขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาซึ่งเด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านการใคร่ครวญ พัฒนาจากปัญญาภายในเพื่อให้เด็กได้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมีการเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งทั้งหลายที่อยู่รอบตัวเรา ภายใต้ “กิจกรรมจิตศึกษา” ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะการคิดทางบวกสอดคล้องกับ วราภรณ์ พรหมสอน และคณะ (2566) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมจิตศึกษาทำให้เด็กมีทักษะการคิดเชิงบวก การรู้จักตนเองและผู้อื่น รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดและกระบวนการพัฒนาผู้เรียนของ วิเชียร ไชยบัง (2561) ที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองโดยกระบวนการจิตศึกษาเป็นการฝึกให้เด็กมีความสงบผ่อนคลายอารมณ์ให้อยู่ในภาวะคลื่นสมองต่ำ และให้กลับมาใช้ชีวิตก่อนการเข้าชั้นเรียนทุกวัน การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งวาจา สีหน้า ท่าทาง ซึ่งครูใช้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

ช่วยในการถ่ายทอด ผ่านการใช้กิจกรรมจิตศึกษาเพื่อให้เด็กฝึกฝนการรู้ตัว การคิดใคร่ครวญและให้เกิดการสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา มีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมสภาวะจิต เป็นขั้นตอนแรกของการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กเกิดความสุข มีสมาธิในการเข้าสู่กิจกรรม ยกตัวอย่าง เช่น ครูให้เด็กส่งดอกไม้แล้วบอกความรู้ของตนเอง นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ส่งปิงปอง ทำโยคะ Brain gym บริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อให้เด็กเกิดการรับรู้ จดจ่อกับสิ่งที่ทำ สื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสิ่งนั้น ๆ และสะท้อนตนเองออกมาได้ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วโรชา เขตตุงเหลื่อม (2562) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์หลังการจัดกิจกรรมจิตศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการ โดยใช้การดำเนินการทดลองตามรูปแบบศึกษากลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแผนการจัดกิจกรรมจิตศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยทั้ง 3 คน มีแนวโน้มของคะแนนที่เพิ่มขึ้น 2) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี คะแนนด้านย่อยควบคุมอารมณ์เพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน ด้านย่อยใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่นเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน และด้านย่อยยอมรับ ถูกผิดเพิ่มขึ้น 3 คน 3) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง คะแนนด้านย่อยความมุ่งมั่นพยายามเพิ่มขึ้นจำนวน 3 คน คะแนนด้านย่อยปรับตัวต่อปัญหาลดลง จำนวน 1 คนเท่าเดิม 1 คน และเพิ่ม 1 คน คะแนนด้านย่อยกล้าแสดงออก เพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน 4) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข คะแนนด้านย่อยพอใจในตนเองเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน คะแนนด้านย่อยรู้จักปรับใจเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน คะแนนด้านย่อยรื่นเริงเบิกบานเพิ่มขึ้นทั้ง 3 คน และสอดคล้องกับงานวิจัย ธัญญลักษณ์ ไพฑูรย์ และชำนาญ ปาณางษ์ (2564) ศึกษาการเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของนักเรียนในการคิดเชิงบริหารจัดการทางสมอง ของนักเรียนเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไปตัวบ่งชี้ด้านความจำขณะทำงานด้วยการริเริ่ม ด้านการควบคุมอารมณ์ด้านการยับยั้ง และด้านการตรวจสอบตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการทางสมองด้วยกิจกรรมจิตศึกษาเด็กมีสมาธิ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุเรศ มัชฌิโม และรุ่งลาวัลย์ ละอามาศ (2564) ศึกษาการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) ปรับกายใจให้พร้อม 1.2) น้อมเปิดใจเรียนรู้ 1.3) มุ่งสู่ประสบการณ์ใหม่ 1.4) คิดใคร่ครวญการเรียนรู้ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามีพฤติกรรมการมีสมาธิหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

1.2 ขั้นกิจกรรม ครูให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือทำกิจกรรมโดยครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เช่น เด็ก ๆ เห็นอะไรที่มีมือครูบ้างคะ มีลักษณะอย่างไร มีสีอะไรบ้าง ซึ่งครูชี้แนะให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อสะท้อนตนเองออกมา และครูจะส่งเสริมด้วยการให้เด็กได้รับประสบการณ์หรือสิ่งใหม่โดยการเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปแบบต่อเนื่อง และเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน 3 ขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ขั้นชง ครูใช้วิธีการเล่านิทานหรือคลิปวิดีโอในยูทูบ หรือสถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริงและเรื่องเล่าจากเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ยกตัวอย่างเช่น ครูชี้แนะและสนทนากับนิทาน โดยครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิด เช่น “ใครเคยฟังนิทานกระต่ายกับเต่าบ้างคะ” ตัวละครมีใครบ้างและมีนิสัยอย่างไร ให้เด็กเกิดการคิดทบทวนจากความรู้เดิม หรือสิ่งที่ครูสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ ชญานนท์ สุวรรณเพชร (2565) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เกิดจากการชี้แนะ เด็กจะเกิดการใคร่ครวญคิดอย่างมีสติเมื่อได้รับการกระตุ้นจากคำถามนั้น ๆ ระหว่างการฟัง เมื่อเกิดความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะนุช ขอดนอก และสิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ (2566) กล่าวว่าการทำกิจกรรมจิตศึกษาทำให้เด็กเกิดความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น แล้วก็เกิดความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง

1.2.2 ขั้นเชื่อมโยง เมื่อเด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสดงออกเป็นคำพูดเช่น หนูเคยเห็นแม่ทำน้ำใบเตยที่บ้านค่ะ แต่ตอนนี้หนูอยากลองทำดูค่ะว่าจะได้สีเขียวเหมือนแม่ทำไหม แต่หนูจะต้องทำให้ได้เหมือนแม่ค่ะ และเด็กก็เริ่มตั้งเป้าหมายกับตัวเองว่าอยากทำอะไรหลังจากนี้ โดยครูกระตุ้นโดยใช้คำถาม เช่น หนูอยากทำอะไรคะจากสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ หากเด็กอยากสกัดสีธรรมชาติสีเหลืองต้องทำอะไรและต้องเลือกวิธีการอย่างไร หากเด็กเลือกวิธีการทุบสีก็มีการฝึกทุบสีหลาย ๆ ครั้งเพื่อให้ได้สีออกมาอย่างชัดเจนและเพียงพอกับการนำมาสร้างผลงานของตนเองและก็ทำด้วยความตั้งใจแม้จะมีความยากลำบาก บางครั้งอาจจะมีอาการงอแงในการใช้ไม้ทุบก็ตามและเมื่อระหว่างทำกิจกรรมหากการทุบไม่เห็นผล เด็กก็จะรู้จักการแก้ปัญหาด้วยการใช้มือขยี้

1.2.3 ขั้นใช้ ครูให้เด็ก ๆ ทุกคนออกมานำเสนอผลงานของตนเอง ทั้งลักษณะงานกลุ่มและงานเดี่ยวขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำในขณะนั้น ลักษณะการนำเสนอจะเป็นการเล่าเรื่องราวกระบวนการทำงาน ความรู้สึก เช่น ครูกระตุ้นคำถาม หนูทำมาถึงปั้นดินน้ำมันเป็นรูปเต่าได้ค่ะ เด็กตอบว่าตอนแรกหนูทำไม่ได้ค่ะแต่หนูเห็นเพื่อนทำและเหมือนในนิทานมาก ๆ จึงลองทำหลาย ๆ ครั้งและหนูก็ทำได้ค่ะ

1.3 ขั้นสะท้อนผล ครูให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและชื่นชมเพื่อนโดยการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น ครูชื่นชมให้กำลังใจ และให้รางวัลสำหรับเด็กที่มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ เช่น ดาวแห่งความสำเร็จ การยิ้ม การปรบมือ การชื่นชมเป็นคำพูด “เธอปั้นเต่าได้เหมือนจริงมากเลย” และสุดท้ายก่อนจบกิจกรรมทุกคนจะส่งพลังบวกให้กันด้วยการกอดหรือจับมือกัน ดังนั้น ดังตัวอย่างที่เด็กสกัดสีจากธรรมชาติ เด็กได้ฝึกความสามารถของตนเอง ความพยายามเรียนรู้จากปัญหาที่พบในระหว่างทำงาน มีความมุ่งมั่นอดทนในการทำงานซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนได้สีที่ต้องการ เมื่อเพื่อนทำงานได้แสดงความชื่นชมยินดี

การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น สะท้อนผลต่อคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boylan et al. (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง มุมมองของครูปฐมวัยเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโตในเด็กปฐมวัย เป็นการบูรณาการทฤษฎี กรอบความคิดแบบเติบโตมาใช้ในห้องเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนารอบความคิดแบบเติบโตช่วยเด็ก ๆ ได้ใช้ความเป็นอิสระในการเรียนรู้ของตนเอง ช่วยพัฒนานิสัยการเรียนรู้เชิงบวกตลอดชีวิตและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริขวัญ นิยมผล (2566) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการทดลอง พบว่า 1) เด็กวัยอนุบาลมีการพัฒนาคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตเพิ่มขึ้น 0.8127 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.27 และ 2) เด็กวัยอนุบาลมีคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้าง คุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตของเด็กวัยอนุบาลได้ และสอดคล้องกับของ Dweck (2006) ได้กล่าวว่า กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าสมองของมนุษย์สามารถพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับอัตราการเรียนรู้ความสามารถและสติปัญญาเป็นเรื่องของพรแสวง บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต จะยึดติดกับผลลัพธ์และเชื่อว่าทุกสิ่งล้วนพัฒนาได้เสมอ จึงมีความสุขกับการเรียนรู้จากปัญหา มองความล้มเหลวเป็นเรื่องที่ท้าทาย มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา ไม่ท้อถอย อยากรับผิดชอบเรียนรู้ในทุก ๆ วันมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chouvalova et al. (2024) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเชื่อมโยงระหว่างกรอบความคิดการเติบโตและศึกษากลยุทธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ เราสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด กรอบความคิด ความเป็นสากล และความฉลาด และกลยุทธ์การศึกษา กลยุทธ์การศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมักเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย และความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดมีผลกระทบด้วยว่าข้อผิดพลาดเป็นเรื่องปกติและเป็นประโยชน์

แม้กระทั่ง ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น กรอบความคิดแบบเติบโต หรือสัญญาณของสติปัญญาไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรธนา ส่งแสงแก้ว (2562) ศึกษา การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต ในทักษะการสื่อสารด้านการพูด เพื่อการนำเสนอ การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบความคิดแบบเติบโต ในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 2) นักศึกษากลุ่มทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการพูดเพื่อการนำเสนอ ช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต และสามารถมีความมั่นใจในการพูดนำเสนอได้ดีขึ้น

2. คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมสภาวะจิต 2) ขั้นกิจกรรม ได้แก่ 2.1) ขั้นชง 2.2) ขั้นเชื่อม 2.3) ขั้นใช้ และ 3) ขั้นสะท้อนผล ซึ่งกระบวนการขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเคารพคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น มีความสามารถในการกำกับตนเอง มีความมั่นใจ มีสมาธิ มุ่งมั่น มีพลังในการแสวงหาความรู้ รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจิตศึกษามีกระบวนการพัฒนาปัญญาภายในหรือความฉลาดด้านใน เพื่อให้รู้เท่าทันต่ออารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง ผ่านการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่สงบ ผ่อนคลาย มีพลังและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผ่านการทดลองสิ่งใหม่ ๆ การฝึกฝน ซ้ำ ๆ เรียนรู้จากข้อผิดพลาด รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง เข้าใจกระบวนการทำงาน รู้จักชื่นชมให้กำลังใจผู้อื่น ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตสูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน เรียงลำดับความเปลี่ยนแปลงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านคุณค่าจากความสำเร็จของผู้อื่น ด้านการให้คุณค่ากับการทำงาน ด้านความท้าทาย ด้านความมุ่งมั่น อดทน ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ และด้านความพยายาม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ให้ครอบคลุมทั้งเรื่องของกิจกรรม สื่อและเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมของตนเองออกมาให้มากที่สุด โดยเน้นให้เด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ทั้งกิจกรรมแบบกลุ่มและกิจกรรมแบบเดี่ยว ผ่านกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด ส่งผลให้ผลการจัดประสบการณ์ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา เพื่อเสริมสร้างลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัย ครูควรมีเทคนิคและวิธีการในการจัดที่หลากหลายเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านกระบวนการจะทำให้เด็กเกิดคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตได้เป็นอย่างดี

1.3 ควรนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดจิตศึกษา ไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตให้เกิดขึ้นกับเด็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ด้านทักษะชีวิต ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านภาษาและการสื่อสารของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของปฐมวัยในกลุ่มอายุอื่น ๆ หรือเด็กพิเศษ ที่ใช้การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเสริมสร้างคุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กปฐมวัยโดยเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์ในรูปแบบนวัตกรรมอื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาในระดับชั้นอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชยานนท์ สุวรรณเพชร. (2566). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมทางกายประสานการชี้แนะ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 17(1), 180-192.
- ธัญญลักษณ์ ไพฑูรย์ และชานัญ ปาณางษ์. (2564). การเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารจัดการสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรมจิตศึกษา PBL และ PLC กับโรงเรียนทั่วไป. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 17(1), 145-158.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ และพิชยา ตั้งพรไพบุลย์. (2566). กรอบความคิดแบบเติบโต: ทักษะที่จำเป็นแห่งโลกยุคพลิกผัน. *วารสารครุศาสตร์*, 51(1), 1-12.
- ปิยะนุช ซอดนอก และสิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ. (2566). ผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 36(1), 18-30.
- พรรณภา ส่งแสงแก้ว. (2562). *การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น.
- มยุเรศ มัชฌิโม และรุ่งลวลักษณ์ ละอามคา. (2564). การจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม การมีสมาธิของเด็กปฐมวัย. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(1), 599-614.
- วรารณ พรมสอน, ธิติสุดา ตันเชื้อ, เมธาวี อรรถาเวช, และธิดารัตน์ จันทะหิน. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดทางบวก สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมแนวทางการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 2(2), 10-17.
- วโรชา เขตตุงเหลื่อม. (2562). *ผลของกิจกรรมจิตศึกษาที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิเชียร ไชยบัง. (2554). *จิตศึกษากับการแก้ปัญหาภายใน*. โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.
- วิเชียร ไชยบัง. (2561). *ทำไมต้องจิตศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.
- ศิริขวัญ นิยมผล. (2566). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ กรอบความคิดแบบเติบโตของเด็กวัยอนุบาล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา. https://ir.buu.ac.th/dspace/bitstream/1513/852/1/64920620.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Boylan, C., Barblett, L., & Knaus, M. (2018). Early childhood teachers' perspectives of growth mindset: Developing agency in children. *Australasian Journal of Early Childhood*, 43(3), 16-24. <https://doi.org/10.23965/AJEC.43.3.02>
- Campbell, A., Craig, T., & Collier-Reed, B. (2019). A framework for using learning theories to inform 'growth mindset' activities. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 51(1), 26-43. <https://doi.org/10.1080/0020739X.2018.1562118>

- Chouvalova, O., Navlekar, A., Mills, E. A., Adams, J. R., Daye, K. A., De Anda, R., & Limeri, L. B. (2024). Connecting growth mindset and study strategies: Factors influencing students' decisions about how to study. *Learning and Individual Differences, 11*(2), 1–15.
- Duckworth, A. (2016). *Grit: The power of passion and perseverance*. Scribner.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House Publishing Group.
- Dweck, C. S., Higgins, E. T., & Grant-Pillow, H. (2003). *Self-systems give unique meaning to self variables*. Guilford Press.
- Dweck, C. S., Walton, G. M., & Cohen, G. L. (2014). *Academic tenacity: Mindset and skills that promote long-term learning*. Bill & Melinda Gates Foundation.
- Oshiro, K., Nagaoka, S., & Shimizu, E. (2016). Development and validation of the Japanese version of cognitive flexibility scale. *BMC Research Notes, 9*(275), 1–8.
<https://link.springer.com/article/10.1186/s13104-016-2070-y>